

מוסיקה

סיום העונה

ק ו י נ צ ד ט

קונצרט הסיום של התזמורת הסימפונית החל בסימפוניה מונוטונית של יוסף טל, עבר למוצארט, שבו פתח הכנר הסולן בגמגום וסיים מצוין, והסתיים ביצירה של הינדמית, שהדגישה את הווירטואוזיות הידועה של המלחין

אלישבע רגבי

הסימפוניה השישית (1992) של יוסף טל, שנוגנה כאן בבכורה ישראלי, היא סימפוניה רק מבחינת ההרכב התזמורתי. כשמלחינים "מודרניים"

נים" מחברים "סימפוניה", בדרך-כלל הם מציינים בכך התייחסות כלשהי לז'אנר הספציפי שהתפתח ופרח בתקופה הקלאסית-רומאנטית, לתכנים, לסגנון, לצורה, לעקרון ההתפתחות. טל הוותיק, לעומת זאת, אינו שואל מסממניה של הסימפוניה ההיא דבר, בוודאי לא את המורכבות ואת הגיוון העצום של אמצעים מוסיקאליים ועקרונות פיתוח. במשך 15 דקות הוא מפעיל על חומריו המוסיקאליים עיקרון אחר ואחיד של מלודיה המתפתחת לאטה ומתגלגלת בכלי התזמורת השונים על רקע מצלולים אדישים מביחינה הרמונית ולפיכך מונוטוניים מבחינה צבעונית והבעתית. הפיתוח המלודי מגיע מאקסימום לריאלוג, על דביקוליות אייאפשר אפילו לחלום. שלוש הרקות הראשונות רווקא יפות ומבטיחות: החומר המלודי צומח לאטו מפיאניסימו בקרן בודדת עד לפורטיסימו של כל כלי המתכת. ואז חוזר הגלגל בכלייהקשת ובכלי העץ. אותו תהליך, עם חומרים שאף שהם כתובים אחרת בפרטיטורה נשמעים בדיוק אותו דבר. מובן שגדולי המלחינים הצליחו ליצור מכלולים מעניינים, מתפתחים וחיים מחומר מצוי מצם מאוד ועקרון פיתוח אחר. זוהי גדולתם. אולם לצורך זה דרוש שכלול בפיתוח שייצור מערכת של הבדלים משמעותיים. אצל טל כל זה נעדר לחלוטין. בעובדה שהחומר המוטיבי, בכלייהקשה למשל, אנונימי ונרוש אין לכשעצמה פגם. הפגם הוא בעובדה, שהוא אינו נגאל מאלמוניותו במהלך היצירה. האנונימיות רווקא מתחזקת. על אף הביצוע היפה, התוצאה היתה דשדוש במקום וחזרה עצמית מייגעת.